

IMENIK

S a juga, iz predela u kojima vazduh nikako ne prekida tretperenje pod sunčanim talasima, gde se i najobičnije stvari pretvaraju u svete himere i dejstvo mediteranskog sunca čini svoje, vajajući ih po svojoj volji. iz tih predela u kojima misli i slike gube oštре i krute pravolinjske oblike, neprekidno se javlja, ispisuje, uporno istrajava u naporu da dobaci do sopstvene ose, mlađi makedonski pesnik i prozaist Bogomil Đuzel.

U Poljima i Vidicima njegoviji tekstovi su pokazivali neopornu zrelost, stalni napori za razrešenjem sopstvenog grča, ukazivali na jednu individualnost koja ima šta da kaže i to sopstveno osećanje sveta kazuje na način koji nema očigledne sa prve istorijsko literaturne ravni istorišćene izvore. Ove godine izdavačko

malо lepršava i artistički birana osećanja i misli:
Očite ni se otvoreni radi
dva pata gi prevrzvame
izlegivati tri ljljani

2

tri ljljani tri askeri
naoružani so van i magla
bolko, posilno razgori se
tivok nije oginot
ne izdržuvat našiot grom tenki
aj, aj, aj, docna e, docna
borovnici
duri i za smrta su otvoreni
[kladenčina]

Ta težnja za sabijanjem jezičke energije i silovitosti slika na što manji prostor, sposobnost zauzimanja evokacije, izraziti smisao za zgusnutu, aforistički „smesnu“ metaforu, za govor „na

obezbiedila puniju dovršenost, zasvodenost i kohezivno jezgro.

U naknadu za sve to, za te uslovne formalne „gubitke“, ta poezija ima neosporne vrednosti u duhu pesnikovog saobraćaja sa svetom. Obračunsa, svetlosna žiža tog saobraćanja, njegov ton i njegova boja sadržani su u antitradicijском tradicionalizmu pesnikovom, u obraćanju sa tradicijom putem nje same, posredstvom njenih, autorazornih elemenata i tenzija koje, uočene i prožete moćima jednog gradilačkog senzibiliteta, postaju i same momentan negacije, prepisujući i rad svestri na izmeni sveta.

Đuzel se vraća krajevima, peva baladu za Kosovski devojku, svadbe despotu Uglješu, vojskovodu Samuila, Marka Kraljevića, ali to vraćanje ne znači poruku odanosti okrećenim grobovima istorije, viđenje stvari iz žabilje perspektive, ni idolopoklonstvo pred uspomenama na minule događaje i ličnosti. Vraćanje je u toj poeziji samo utoliko što nosi oznake, naslove, koje su ponele i druge zbirke pesama i od drugih pisaca. Inače čitaču ta serija istorijskih likova može mirne duše da bude ispisana malim slovima i čitava knjiga je glo-mazno metafizičko bojiste gde se bojevi vode u ljudima: između dobra i zla, nevinosti i krvice, idealizma koji zeli da umakne vulgarnim semama svakodnevnicu i nemilosrdne, neumite strogosti te svakodnevnicu nad ličnim uzletima i ctimanjima egzaltiraju duha. Jednostavni stihovi:

Megdan li?
Jas sum megdan.

koje izgovara pesnik predak, Karaduzel, govore dovoljno reći to za one koji u poeziji ne vide po svaku cenu i pod duplim zaštitnim noačarima „bežanje od stvarnosti“, pravoslavne zavere u svakom pomenu noći i gorčine i manose sumnjičivih recidiva u svakom originalnijem stilu. Vraćanje plamnog prizorima istorije ne mora obavezno da bude i osećaj tradicionalizam a ječanje ranjenika u teškim uzama opštih, kosmičkih i socijalnih okolnosti ne mora da znači obavezno i poziv na devalvaciju, na protest protiv socijalne stvarnosti u kojoj se ti stihovi javljaju.

Sveden u u sv i škrliči raz ovog imenika, ta poezija sigurno nije pokazala sva svoja lica, ali je u svakom slučaju otvorila neke od unutarnjih darova, razmaknula neke od zavesa za pri-laz toj knjizi.

Miroslav EGERIĆ

preduzeće Kočo Racin iz Skopja štampalo je zbirku stihova Bogomila Đuzela pod naslovom *Medovina*, a jedna oveća kolicića njegovih stihova rasutih po listovima i časopisima čeka trenutak da se nastani u stameni mir, zasebnog života knjige. Sudbina sve nemirne, nebo-gažljive svojeglave junosti stigla je i ovog mladića: moćna preduzeća odbijala su njegovu knjigu. Savez književnika je zamandalio dušebrižnički svoju kapiju pred njegovim imenom, novostvorena književna vlastela pred njegovim stihovima ima stav doktrinarske ignorancije a ono nešto njegove idejne sabraće i mladića srodnog senzibilitetu nemaju skoro nikavog pristupa tame gde se ima iluzija o „odlučujućem“, književnim sudbinama. I pored svega toga, kraj sve bitke sa humornim cik-cakovima i hijerarhijom prepona koja je imao da savlada, taj mladić „prokrijumčario“ je svoju knjigu stihova i ona se sada, otvorena za difuznu ulivanja u senzibilitet čitalaca nalazi pred retkim „sudijama“ i čitacima poezije.

Meki i podatni makedonski glasovi, u jeziku stvorenom za elegijsku intonaciju, sa nećim prigušeno-žalbenim u tonu a nagašeno preciznim u plastici izražavanja sveta, svedeni u ovoj knjizi poezije u tvrde, kohezivne „grude stihova“, odjekuju, kao kucaji maljice po zategnutim sapima dobroša, sažimaju u izrazni

pedalj“ verbalne mogućnosti prvi je prvi izrazito umetnički kvalitet poezije Bogomila Đuzela. Đuzel ne razvija poetski motiv ne razlaže ga u tanka vlasna emocije, niti želi preglednu izložbu unutrašnjeg poe-tskog pejzaža u pesmi, preglednost, dobro i pravilno uređeni odaj pesnika od racionalnog reda i strogosti u idejamama, gde bi svi elementi bili u unutrašnjem odnosu, činili skladnu građevinu a opšti efekat bio blaga uspavanost čula od takve „gospodske“ razbijbirne mere fantazije. On se ne plasi torza, fragmента, idioma, trenutnog „ukrepanja“ vatre, nema osećaj straha pred večnošću: ono što govoru nije podvrgnuto strogoj i nemilosrdoj autocenzuri sistema, težnje za sistemom koja predstavlja trajno darovitom, arhitekturu talentu, organizaciju i napor pesnika od sistema spontanih naletima inspiracije. U njegovim stihovima kuljuju starinski kiklopi-junaci, biju boj apokaliptičke sile, lomi glavu Odisej među Makedonogrcima i tek jedna druga misao, načinak, ono, ako je u stanju da unese nešto reda u taj zakovitlani hiper-trofiran ples kiklopa i senki iz arsenala davnih vremena. Jedna stamena umna kontrola koja bi diržala te elemente stihova da se ne raspadnu u razbijenosti protivnih ustremljenošću emotivnih tenzija odsutna je ili bar nije prisutna u meri koja bi knjizi

MILAN KONJOVIĆ

GRANJE (tapiserija)

bogomil đuzel

medovina

I.

Krvne fatamorgane iznad sunčevog podnevnog [groba]

Oslobođeni prostor moli za žrtve

Šupljoglava noć mazge

Dizgine od zvezda

Dolazi veliki otac ludorija

Osovino života

Okreni se i daj pokoj mrtvima

Sagoreće mi teme od sunca

Pocrnela mi snaga

Ovom krvlju doteraćemo do svecu

Svetac se opio nevidljiv je

Stiči sem do pakla

Sa ovom krvlju na grbači

II.

Srcu začetka nema

Hiljadu rosnih lešava bacamo na žrtvenik

Vreme čuti pesak korača

Kiše će mi povratiti rađanje

Ne traju podzemne lepote naših tela

Što ih sav svet krepi

Ne traže ni sunce u krvotoku ptica

Isključujem ga

To su poslednje uspomene sa ovog sveta

[mučenici]

Mrtav sam za belim svitanjima

Raspolovljenih leta

S teškim časama okova

Sa neba očekujemo

Istinsku kap u lobanju

Da kane

III.

Oči su nam otvorene rane

Dva puta ih prevezujemo

Izlaze tri ljljana

Tri ljljana tri askera

Naoružani krećom i maglom

Razgori se jače boli

Tiha nam je vatra

Ne izdrža naš grom tanke borovnice

Aj kasno je kasno

Za smrt otvorenih kladenaca

IV.

Poletećemo na belim konjima do Stambola

Ne može se bez bežanja

Ludilo na trista vrata

Jedna su vatra druga vetar treća

Plava tišina u valovima što nas zaplijuskuju

Dolaze seljaci s bakićima da nas pregaze

Nema nam spaša

Samo neki čudan veter

Da li će doći do požara ljudskih

Nema više cveća za umiranje

Na plažama svetlost piruje

Igrače i ljudi od krpia

Srce ima zlatne kanjice

Zlatne od kraljeva mrtvih

Isplivaču na površinu

Kao top sa četiri grla

(Iz zbirke „MEDOVINA“)

OBAVEŠTENJE ČITAOCIMA I SARADNICIMA

U daljem uređivanju „Polja“ neće učestrovati Dejan Poznanović, Bogданка Poznanović, Tomislav Ketig, Milan A. Tabaković i Gojko Janjušević. Redakcija im se zahvaljuje na dugogodišnjoj saradnji i grupnom doprinosu izgradjivajućoj filozofiji liste. Svesni značaja njihove pomoći sadašnjoj redakciji želimo i očekujemo puno saradničko angažovanje na daljem uređivanju liste, kao i na okupljanju najtalentovanih mladih stvarača iz čitave zemlje.

Obaveštavamo naše stolne saradnike: Milosava Mirkovića, Vladu Uroševiću, Petru Šekiću, Vojnu Boškoviću, te druge organizacione razloga došlo do ukidanja redakcijskog sastava, pa otuda i njihovog izostavljanja pri potpisivanju lista, što ne znači promenu stava prema njihovoj nemjerljivo korisnoj i dragocenoj saradnji. Redakcija će nastojati da ovu saradnju, što je moguće više, dalje proširuje i intenzivira.

Mole se saradnici van Novog Sada da dostave brojive svojih žiro-računa kako bi mogli da im se isplaže honorari. Slediće broj „Polja“ izlazi 29. septembra o.g.